

یادداشتهای قرآنی

دکتر فریدون سیامکنزاد

بسم الله الرحمن الرحيم

رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ (۵) اِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ (۶) وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ (۷) (آیات ۵ تا ۷ سوره صافات)

پروردگار آسمانها و زمین و آن چه میان آنهاست و پروردگار مشرقها. ما آسمان نزدیک (پایین) را با ستارگان آراستیم، تا آن را از هر شیطان خبیثی حفظ کنیم.

یادآوری

همان گونه که ملاحظه فرمودید، در آیات قبلی سوره صافات، اشاره به سوگندهایی شده بود که ثابت کند خداوندی که معبود شماست، یکتا و بی همتا است. درست است که خداوند از همه راست گویان، راست گوتر است و نیازی به سوگند ندارد، ولی باید توجه داشته باشیم که سوگند همیشه برای تأکید است و دلیل بر این است که اموری که برای آن سوگند یاد شده، از امور کاملاً جدی و مؤکد می باشند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَ إِذَا دُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ (۱۳) وَ إِذَا رَأَوْا آيَةً
يَسْتَسْخِرُونَ (۱۴) وَ قَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ
(۱۵) (آیات ۱۳ تا ۱۵ سوره صافات)

و هنگامی که به آنان تذکر داده شود، هرگز متذکر نمی‌شوند و هنگامی که معجزه‌ای را ببینند، (دیگران را نیز) به استهزا دعوت می‌کنند و می‌گویند: این فقط سحری آشکار است.

یادآوری

انکار معاد و به سخره گرفتن روز رستاخیز، همیشه از سوی معاندین لجوج و نادان‌های جاهل وجود داشته، این‌گونه افراد سعی می‌کردند که با این کار خود، در واقع هدف پیامبران را به سخریه گرفته، آن را زیر سؤال ببرند.

واقعیت مسأله این است که عامل این حرکات و زشت کاری‌ها تنها نادانی و جهل نیست، بلکه لجاجت و عناد نیز هست!

لذا است که ابتدا چنین می‌فرماید که هنگامی که به آن‌ها دلایل معاد و معجزه‌های الهی یادآوری شود، هرگز متذکر نمی‌گردند و هم‌چنان به راه خویش ادامه می‌دهند. حتی از این هم جلوتر رفته و طبق آیه بعدی، هر گاه معجزه‌ای از معجزه‌های تو را ببینند، نه تنها به سخریه و استهزا می‌پردازند، بلکه دیگران را نیز به سخره کردن وا می‌دارند!

در اولین آیه این قسمت، در واقع قدرت خداوند را بازگو می‌کند و اشاره به این مسأله دارد که خدایی که معبود شما است، همان پروردگار آسمان‌ها و زمین و آن چه در میان آن دو قرار دارد می‌باشد و او پروردگار مشرق‌ها است. اشاره به مشرق‌ها، بعد از ذکر آسمان‌ها و زمین و آن چه در میان آن دو قرار گرفته، به این خاطر است که خورشید آسمان در هر روز از سال، از نقطه‌ای غیر از نقطه روز قبل و بعد طلوع می‌کند و فاصله این نقاط با یکدیگر آن قدر منظم و دقیق است که قدرت لایزال الهی را ثابت می‌نماید. به علاوه، اگر خورشید این مسیر تدریجی را در طول سال نمی‌پیمود، فصول چهارگانه و برکات مختلفی که از آن حاصل می‌شود عاید ما نمی‌گشت و این خود نشانه دیگری بر عظمت و تدبیر ایزد یکتا است. در آیه بعد، بار دیگر عظمت خداوند را با بازگو کردن این نکته که آسمان را به زینت ستارگان تزیین کرده‌ایم، برای بشر ثابت می‌کند.

در آیه آخر نیز به محفوظ بودن صحنه آسمان از نفوذ شیاطین اشاره کرده و چنین می‌گوید که ما آن را از هر شیطان خبیث و عاری از خیر و نیکی حفظ کردیم.

نکته‌ای که باید به آن اشاره کنیم این که منظور از «مارد» کسی است که عاری از هر گونه خیر و برکت و به تعبیر خودمان فردی «بی‌همه چیز»! باشد.

تاسوعای حسینی (ع) بر تمامی عزیزان و دوستان تسلیت و تعزیت باد (شنبه ۹۹/۶/۸).

(باز می‌گردند؟! بگو: آری، همه شما زنده می‌شوید در حالی که خوار و کوچک خواهید بود.

یادآوری

باز هم سخن از معاد است و زیر سؤال بردن آن توسط کسانی که خودخواهی و لجاجت را به اوج رسانده، توحید و خدا پرستی را منکر شده‌اند. این سؤال همیشه از سوی انکار کنندگان معاد و روز رستاخیز مطرح بوده است که مگر امکان دارد که استخوان‌های پوسیده و خاک شده دو باره برانگیخته شده و قیامت را تشکیل دهند؟!

لذا است که در آیات فوق، پیامبر گرامی اسلام (ص) چنین مورد سؤال قرار می‌گیرد که آیا هنگامی که ما مردیم و به خاک و استخوان مبدل شدیم، بار دیگر برانگیخته خواهیم شد؟! و آیا پدران نخستین ما باز می‌گردند؟! ای پیامبر! به آن‌ها بگو: آری، همه شما زنده می‌شوید، در حالی که خوار و کوچک خواهید بود.

اگر چه این کور دلان از خدا بی‌خبر، پیامبر گرامی اسلام (ص) را مورد سؤال قرار می‌دهند که چه گونه پدران ما که به خاک و استخوان تبدیل شده‌اند، دوباره زنده شده و برانگیخته می‌شوند؟! اما این افراد لجوج و خودخواه فراموش کرده بودند که روز نخست همه خاک بودند و از خاک آفریده شدند. اگر در قدرت خدا شک داشتند، باید بدانند که خداوند یک بار قدرت خود را به این‌ها نشان داده بود و اگر در قابلیت خاک مردد

سر انجام نیز طبق آیه آخر چنین می‌گویند که این فقط سحر آشکاری است و چیز دیگری نمی‌تواند باشد!

تعبیر این معاندان به کلمه «هذا» به منظور تحقیر و بی‌ارزش نشان دادن معجزات و آیات الهی است، تعبیر به کلمه «سحر» نیز به خاطر این بوده است که از یک سو اعمال خارق‌العاده پیامبر اسلام (ص) قابل انکار نبود و از سوی دیگر، این افراد معاند و لجوج نمی‌خواستند به‌عنوان یک معجزه در برابر آن تسلیم شوند. لذا تنها واژه‌ای که می‌توانسته شیطنت آن‌ها را منعکس کند و هوس‌های آن‌ها را ارضا نماید، همین واژه و کلمه «سحر» بوده است، که در عین حال، اعتراف دشمن به نفوذ عجیب و فوق‌العاده قرآن و معجزات پیامبر (ص) را نشان می‌دهد. البته، باید توجه داشته باشیم که معجزه قرآن مجید زمانی تکمیل می‌شود که به آن عمل شده، در زندگی تک تک ما پیاده شود و راهنمای زندگی انسان‌ها گردد.

عاشورای حسینی (ع) بر تمامی عزیزان و دوستان تسلیت و تعزیت باد (یک شنبه ۹/۶/۹۹).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَءَنَّا لَمَبْعُوثُونَ (۱۶)
أَوْ أَبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ (۱۷) قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ (۱۸)
(آیات ۱۶ تا ۱۸ سوره صافات)

آیا هنگامی که ما مُردیم و به خاک و استخوان مبدل شدیم، بار دیگر برانگیخته خواهیم شد؟! و آیا پدران نخستین ما

کارهای خود در این دنیا را خواهند دید و عدالت خداوند را خواهند چشید.

در آیات فوق نیز به مسأله روز رستاخیز اشاره کرده و به منکران قیامت هشدار می‌دهد که گمان می‌کنید زنده کردن شما و همه پیشینیان برای خداوند قادر و توانا کار مشکلی است و عمل مهم و سنگینی می‌باشد؟ تنها یک صیحه و بانگ عظیم از ناحیه مأمور پروردگار زده می‌شود، ناگهان همه از قبرها بر می‌خیزند و جان می‌گیرند و با چشم خود، صحنه محشر را که تا آن روز تکذیب می‌کردند، نگاه می‌کنند!

پرداختن آیه به مسأله «نگاه می‌کنند» نیز اشاره به نگاه کردن خیره خیره آن‌ها به عرصه محشر، یا نگاه کردن به‌عنوان انتظار عذاب است. در هر صورت منظور این است که نه تنها زنده می‌شوند، بلکه درک و دید خود را با همان یک صیحه، باز می‌یابند! این جا است که ناله این مشرکان مغرور و خیره سر، که نشانه ضعف و زبونی و بی‌چارگی آن‌ها است بر می‌خیزد و می‌گویندای وای بر ما! این همان روز جزا است!

آری! هنگامی که چشم‌شان به دادگاه عدل الهی و شهود و قضات این دادگاه و علایم و نشانه‌های مجازات می‌افتد، بی‌اختیار ناله و فریاد سر می‌دهند و با تمام وجود اعتراف به حقانیت رستاخیز می‌کنند. اعترافی که نمی‌تواند هیچ مشکلی را برای آن‌ها حل کند و یا کم‌ترین تخفیف در مجازات آن‌ها ایجاد نماید.

بودند، آن هم یک بار به ثبوت رسیده بود. به علاوه این که، آفرینش آسمان‌ها و زمین با آن همه عظمت، جای تردید در قدرت بی‌پایان حق برای کسی باقی نمی‌گذارد. این را هم باید در نظر داشته باشیم که سؤال آن‌ها در مورد روز رستاخیز، همان‌گونه که بارها اشاره شده، از روی جهل و لجابت آن‌ها بوده است. (دوشنبه ۱۰/۶/۹۹).

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فَأَنبَأْهُنَّ زَجْرَهُ وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ (۱۹) وَ قَالُوا يَا وَيْلَنَا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ (۲۰) هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ (۲۱) (آیات ۱۹ تا ۲۱ سوره صافات)

تنها یک صیحه عظیم واقع می‌شود، ناگهان همه (از قبرها بر می‌خیزند و) نگاه می‌کنند و می‌گویند: ای وای بر ما، این روز جزا است! (آری) این همان روز جدایی (حق از باطل) است که شما آن را تکذیب می‌کردید.

یادآوری

قرآن مجید به کرات و شکل‌های مختلف، روز قیامت و رستاخیز را یادآوری کرده، چگونگی آن را بازگو نموده است. اگر چه کسانی که معاد را به سخریه گرفته و آن را نفی می‌کنند، همیشه در برابر ایمان آورندگان ایستادگی کرده و با نفی قیامت سعی می‌کنند توحید را زیر سؤال ببرند، لیکن خداوند به آن‌ها گوشزد می‌کند که آن روز قطعاً واقع شده، منکران قیامت، سزای

از خداوند می‌خواهیم که به ما توفیق دهد تا از ایمان آورندگان واقعی باشیم. از درگاه اش مسئلت می‌نماییم که مصلحین و رهبران جامعه را طوری هدایت فرماید که در گفتار و کردار خویش، مروج دوری از خود خواهی و کیش شخصیت بوده، اجتماع و مردم

را به گذشت و احتراز از لج بازی، تشویق و ترغیب نمایند.
سال روز شهادت امام سجاد (ع) بر تمامی عزیزان و دوستان تسلیت و تعزیت باد.
ایام‌تان به کام، عاقبت‌تان ختم به خیر.
التماس دعا (سه شنبه ۹۹/۶/۱۱).